

Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

III kwartał 2008

Podsumowanie wyników ankiety

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: banki nie zmieniły kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw. Utrzymała się trwająca od roku tendencja wzrostu marż kredytowych, co było związane z pogarszającą się sytuacją kapitałową banków. W przypadku kilku małych banków wzrost marż był związany z sytuacją grupy kapitałowej.
- Popyt na kredyt: nastąpił wzrost popytu, silniejszy w segmencie kredytów długoterminowych niż krótkoterminowych. Doszło do ożywienia popytu na kredyty krótkoterminowe. Główną przyczyną wzrostu popytu było zwiększone zapotrzebowanie na finansowanie inwestycji oraz na finansowanie kapitału obrotowego i zapasów.
- Oczekiwania na III kwartał 2008 r.: banki spodziewają się nieznacznego zaostrożenia polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw i złagodzenia polityki kredytowej względem małych i średnich przedsiębiorstw. W opinii banków wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw będzie kontynuowany.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: zmiana kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych była niewielka. Banki ponownie podniosły marże kredytowe, głównie z powodu ograniczeń kapitałowych i wysokich kosztów pozyskania kapitału.
- Popyt na kredyt: silnie wzrósł popyt na kredyty mieszkaniowe, co banki przypisały sytuacji na rynku mieszkaniowym, wzrostowi dochodów gospodarstw domowych i zmianom w wydatkach konsumpcyjnych.
- Oczekiwania na III kwartał 2008 r.: około połowa banków spodziewa się zaostrożenia polityki kredytowej w tym segmencie. Oczekiwany jest dalszy, niewielki wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych zostały zaostrożone. Banki podniosły marże kredytowe w związku z pogorszeniem perspektyw gospodarczych i podwyżkami stóp procentowych NBP.
- Popyt na kredyt: w II kwartale 2008 r. miał miejsce wyraźny wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne, wynikający, w ocenie banków, z poprawy bieżącej sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych, rosnącego zapotrzebowania na finansowanie dóbr trwałego użytku oraz akcji promocyjnych.
- Oczekiwania na III kwartał 2008 r.: banki przewidują nieznaczne zaostrożenie polityki kredytowej. Równocześnie banki spodziewają się niewielkiego wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie czerwca i lipca 2008 r. wśród 24 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 75,9%.

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny, odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywnymi większością banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

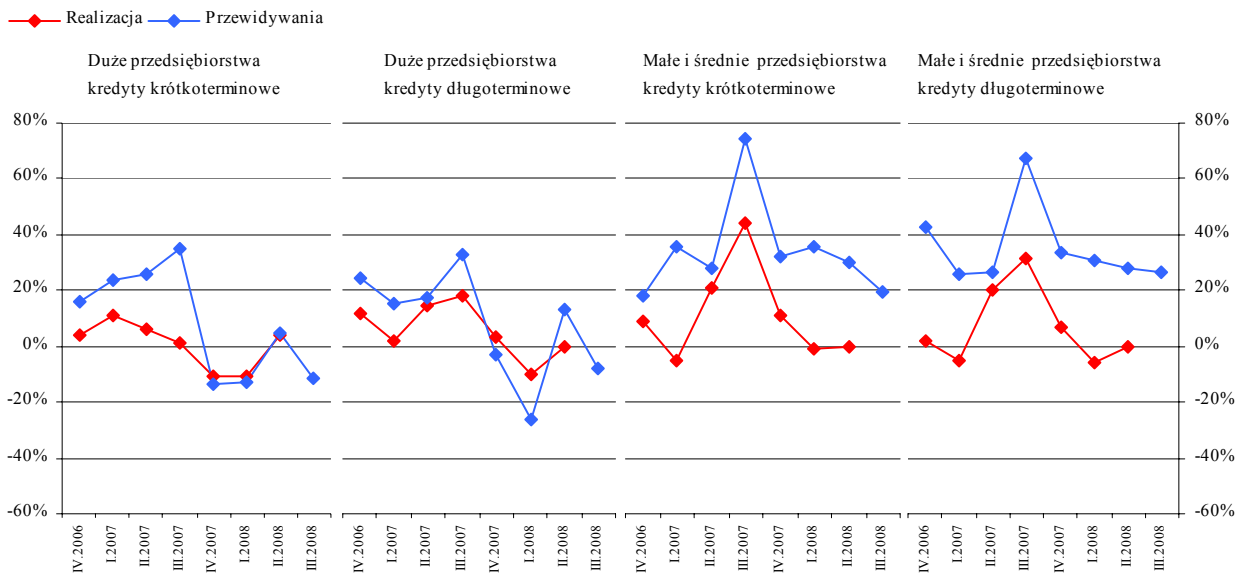
Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w II kwartale 2008 r., jak również przewidywania banków na III kwartał 2008 r.

Kredyty dla przedsiębiorstw

Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw nie uległy zmianie w II kwartale 2008 r. W przypadku dużych przedsiębiorstw było to zgodne z oczekiwaniami wyrażonymi w I kwartale 2008 r. Nie zostały zrealizowane oczekiwania odnośnie złagodzenia kryteriów udzielania kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 1).

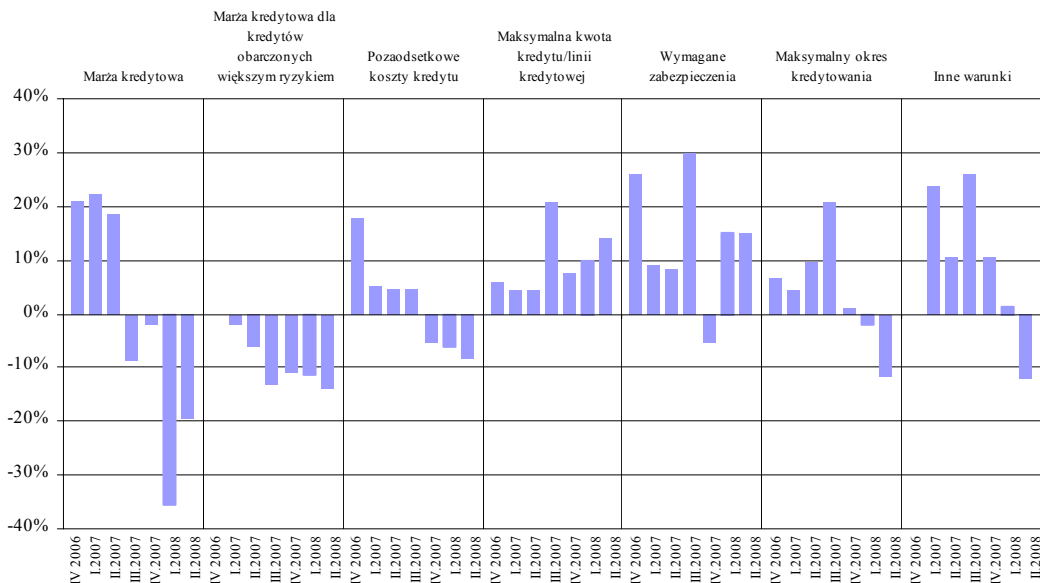
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw zostały zaostrzone. Około 20% banków podniosło marżę kredytową (zob. wykres 2). Były to głównie te banki, które w I kwartale 2008 r. oczekiwały zaostrzenia polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw. Tendencja podnoszenia marż kredytowych datuje się od III kwartału 2007 r. Niewielka grupa banków zwiększyła pozaodsetkowe koszty kredytu. Około 14% banków podniosło marżę dla kredytów o podwyższonym ryzyku. Zmiany te dotyczyły przede wszystkim kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw, przy czym jeden bank uznał je za silne zaostrzenie polityki kredytowej. W dalszym ciągu miało miejsce złagodzenie wymogów dotyczących zabezpieczeń kredytów dla przedsiębiorstw i zwiększanie maksymalnej dostępnej kwoty kredytu. Ponad 10% banków skróciło maksymalny okres, na jaki udzielają kredytu przedsiębiorstwom.

Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrzenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

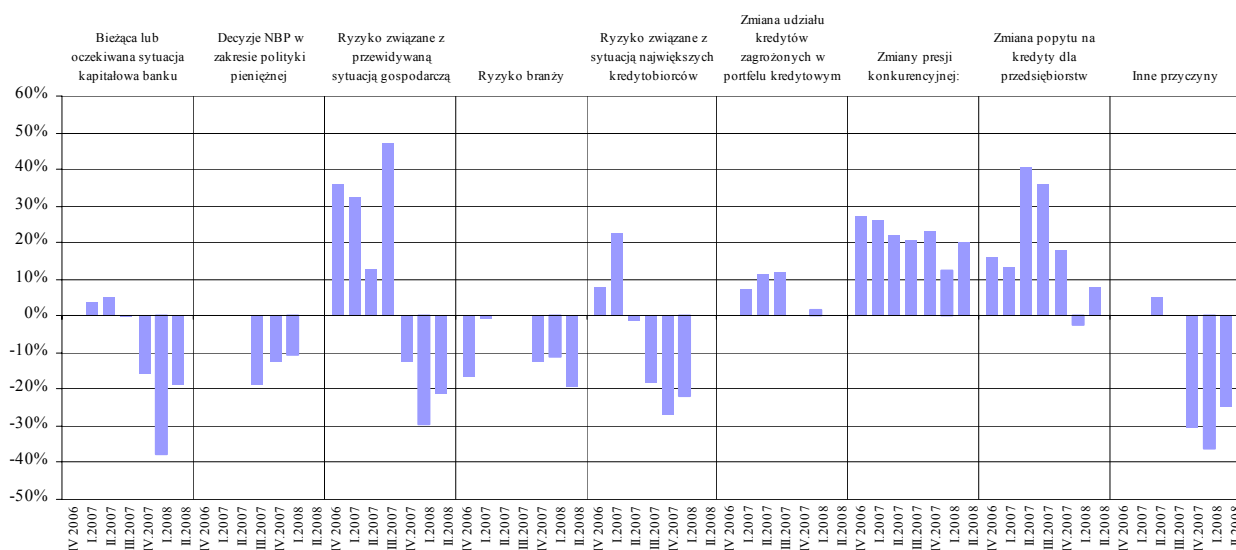

Do zaostrzenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw przyczyniła się przede wszystkim pogarszająca się sytuacja kapitałowa banków (zob. wykres 3). Dwa spośród banków, które wskazały tę przyczynę, uznały, że miała ona znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej¹. Może to odzwierciedlać pogorszenie się sytuacji kapitałowej niektórych podmiotów dominujących względem polskich banków, które prowadzi do ograniczenia akcji kredytowej nie tylko na rynkach macierzystych spółek dominujących, ale także na rynku polskim. **Blisko**

¹ Banki dysponują możliwością gradacji wpływu czynników na politykę kredytową. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, brak wpływu na politykę kredytową, nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej, znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej.

jedna czwarta banków oceniła, że perspektywy gospodarcze uzasadniały wprowadzenie bardziej rygorystycznych warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw. Banki te uznały, że ryzyko spowolnienia gospodarczego jest największe w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw. Podobna liczba banków zdecydowała się zaostrzyć politykę kredytową pod wpływem rosnącego ryzyka branży, przy czym banki te wskazały branżę nieruchomości jako szczególnie ryzykowną. Wśród innych czynników wpływających na zaostrzenie polityki kredytowej banki podały dążenie do poprawy rentowności, politykę grupy kapitałowej i rosnący koszt pozyskania kapitału. **Wpływ sytuacji podmiotów dominujących względem ankietowanych banków na zaostrzenie polityki kredytowej ujawnił się jednak tylko w niewielkich bankach.**

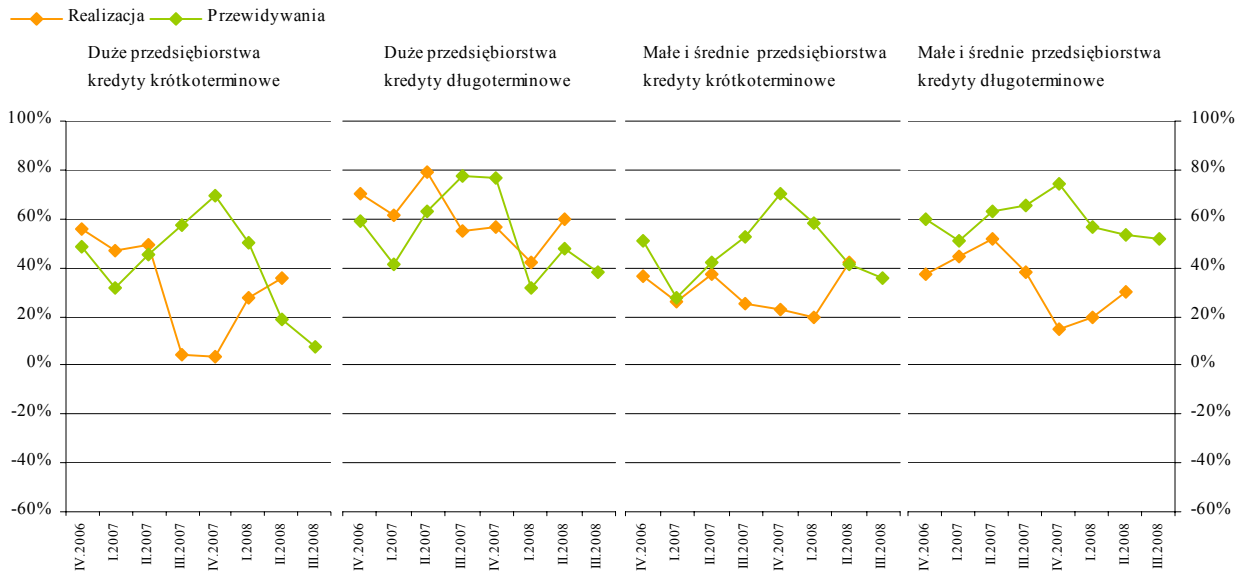
Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

Banki odnotowały wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw w II kwartale 2008 r. Był on najsilniejszy w segmencie kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw. Opinie banków były jednak zróżnicowane: 68% banków stwierdziło wzrost popytu na kredyt, 8% zaobserwowało spadek popytu. Kontynuowany jest wzrost popytu na kredyty krótkoterminowe, chociaż około 15% banków zaobserwowało spadek popytu w tym segmencie rynku. Relatywnie najmniejszy wzrost popytu miał miejsce w segmencie kredytów długoterminowych dla małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 4).

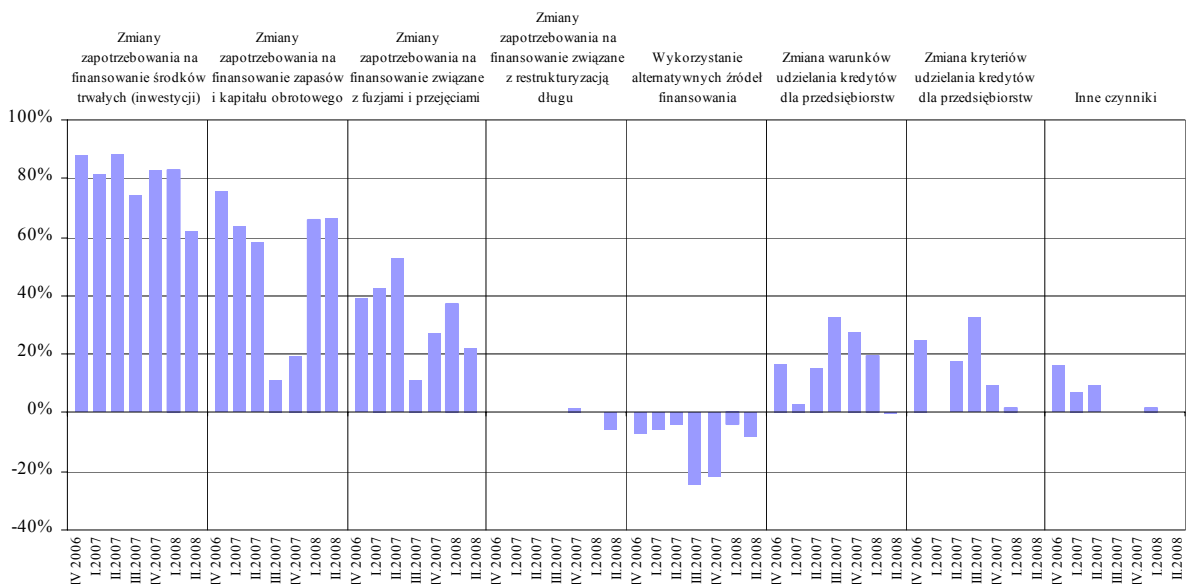
W ocenie dwóch trzecich banków, czynnikiem stymulującym wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw było rosnące zapotrzebowanie na finansowanie inwestycji przedsiębiorstw i finansowanie zapasów i kapitału obrotowego (zob. wykres 5). Pierwsza z tych kategorii prawdopodobnie obejmuje także finansowanie zakupu nieruchomości przez przedsiębiorstwa. Znaczenie tego czynnika wyraźnie zmalało, osiągając najniższy poziom od końca 2005 r. Około 13% banków uznało, że wpływ finansowania inwestycji przedsiębiorstw na popyt na kredyt był ujemny. Ożywienie na rynku kredytów krótkoterminowych było związane z silnym wzrostem zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego przedsiębiorstw. Rola fuzji i przejęć jako czynnika kształtującego popyt na kredyt była niewielka.

Wykres 4
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Wpływ konkurencji ze strony alternatywnych źródeł finansowania przedsiębiorstw na popyt na kredyt był niewielki (zob. wykres 5). Opinię, że konkurencja ze strony innych banków ogranicza popyt na kredyty oferowane przez dany bank, wyraziło mniej niż 20% banków. Może to oznaczać, że wobec wysokiego popytu na kredyty i pojawiania się w niektórych bankach ograniczeń podaży dochodzi do złagodzenia presji konkurencyjnej na rynku. Mimo spadku liczby debiutów i relatywnej wyceny akcji firm wchodzących na GPW w porównaniu z rokiem ubiegłym, 25% banków oceniło, że dostępność kapitału na rynku akcji sprzyja spadkowi popytu na kredyty dla przedsiębiorstw.

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

Banki spodziewają się nieznacznego zaostrzenia polityki kredytowej względem dużych przedsiębiorstw w III kwartale 2008 r. Są to głównie te same banki, które zaostrzyły politykę kredytową w II kwartale. Zaledwie

jeden bank planuje złagodzić politykę kredytową wobec dużych przedsiębiorstw. W segmencie małych i średnich przedsiębiorstw jedna trzecia banków oczekuje złagodzenia polityki kredytowej (zob. wykres 1). Kilka małych banków, które zaostrzyły w II kwartale politykę kredytową i umotywoowało to swoją sytuacją kapitałową, planuje dalsze zaostrzenie polityki kredytowej wobec małych i średnich przedsiębiorstw.

W III kwartale 2008 r. banki oczekują dalszego wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw (zob. wykres 4). Wzrost ten ma być nieco silniejszy w segmencie kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw niż w segmencie kredytów dla dużych przedsiębiorstw. Banki prognozują, że zmiana popytu na kredyty krótkoterminowe dla dużych przedsiębiorstw będzie bardzo niewielka.

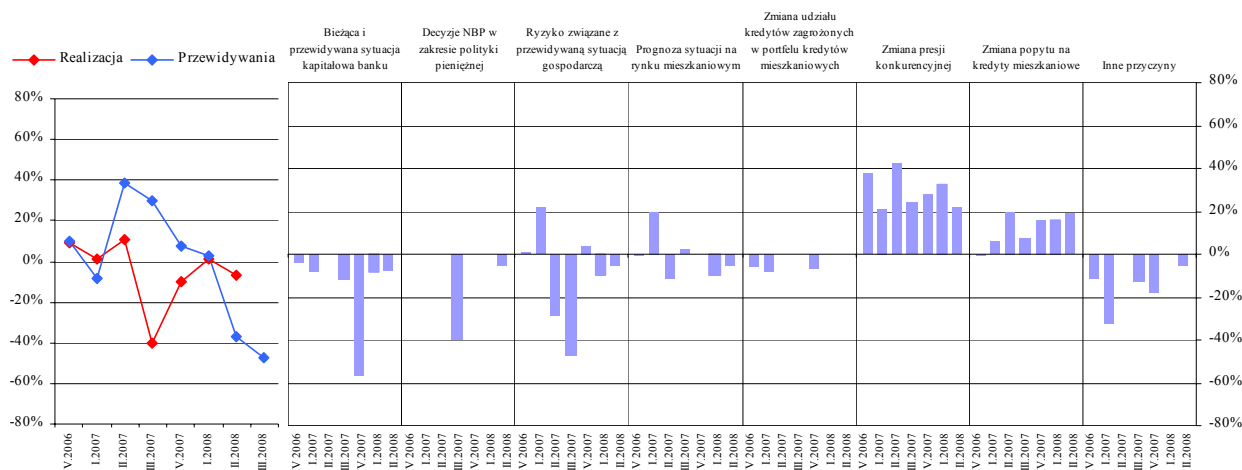
Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

Podobnie jak w dwóch poprzednich kwartałach, **w II kwartale 2008 r. banki w niewielkim stopniu zmieniły kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych** (zob. wykres 6). Dwa banki zaostrzyły te kryteria, z czego jeden bank uznał dokonane zmiany za znaczne zaostrzenie polityki kredytowej. Jeden bank nieznacznie złagodził kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych.

Utrzymała się, trwająca od połowy 2007 r., tendencja wzrostu marż kredytowych na kredytach mieszkaniowych (zob. wykres 7). Banki, które zaostrzyły kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych, podnosiły również marże. Niektóre banki zdecydowały się obniżyć marże kredytowe, przy czym jeden bank uczynił to w znacznym stopniu. Około jedna piąta banków zdecydowała się obniżyć pozaodsetkowe koszty kredytu mieszkaniowego. Pozostałe zmiany warunków udzielania kredytów mieszkaniowych były bardzo niewielkie.

Decyzje banków odnośnie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych były różne od oczekiwań wyrażonych w I kwartale 2008 r., kiedy banki spodziewały się silnego zaostrzenia polityki kredytowej.

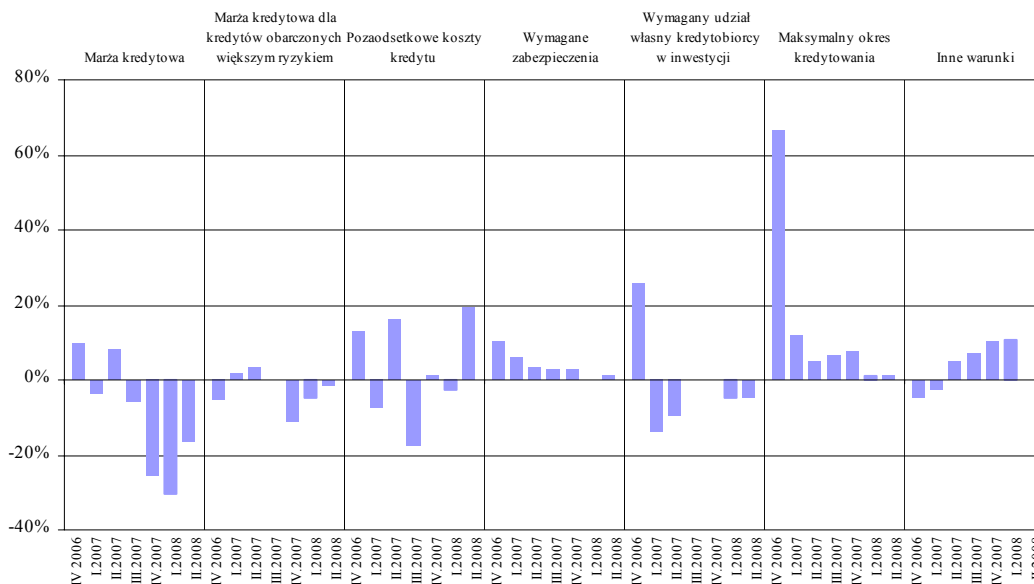
Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

Wśród przyczyn zaostrzenia polityki kredytowej banki wskazały podwyżki stóp procentowych NBP, pogorszenie sytuacji kapitałowej banku, ryzyko związane z przewidywaną sytuacją gospodarczą, a także wzrost kosztów pozyskania kapitału (zob. wykres 6). Przyczyny te były jednak podawane przez pojedyncze banki i żadna z nich nie miała charakteru dominującego. **Banki, które łagodziły warunki i kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych, umotywoowały te decyzje przede wszystkim nasilaniem się presji konkurencyjnej.**

Jeden bank uznał, że oprócz silnej konkurencji złagodzenie polityki kredytowej jest uzasadnione korzystną sytuacją gospodarczą i decyzjami podejmowanymi przez RPP.

Wykres 7
Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

W II kwartale 2008 r. w ponad dwóch trzecich badanych banków wzrósł popyt na kredyty mieszkaniowe (zob. wykres 8), w tym w około 15% banków wzrost ten był znaczny². Dwa niewielkie banki stwierdziły spadek popytu. Wzrost popytu nastąpił głównie w dużych bankach uniwersalnych i dotyczył przede wszystkim kredytów nominowanych we franku szwajcarskim. Wzrost popytu był silniejszy niż oczekiwania banków przedstawione w I kwartale 2008 r.

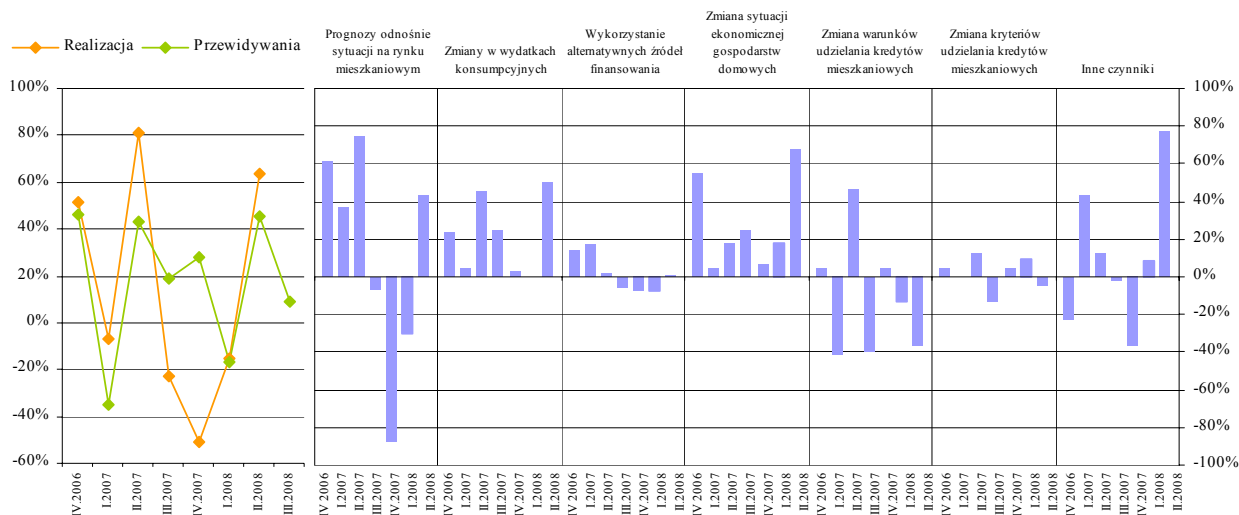
Głównymi przyczynami wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe były zmiany w wydatkach gospodarstw domowych i wzrost dochodów gospodarstw domowych. W ocenie większości banków, które zadeklarowały wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe, przyczyniły się do niego także prognozy rozwoju sytuacji na rynku mieszkaniowym (zob. wykres 8). Długi okres stabilizacji cen mieszkań mógł zatem skłonić wielu potencjalnych kredytobiorców, którzy odwlekali decyzję o zakupie mieszkania w oczekiwaniu na spadek cen, do dokonania transakcji. **Innym czynnikiem wpływającym na wzrost popytu było rozszerzanie się dysparytetu stóp procentowych między Polską a Szwajcarią.** Zjawisko to, w ocenie banków, sprzyjało wzrostowi popytu na kredyty walutowe. Niektóre banki uznały również, że popyt na kredyt został pobudzony przez intensywne kampanie reklamowe. Banki, które zaobserwowały spadek popytu na kredyty mieszkaniowe, tłumaczyły to dokonaniem zaostreniem kryteriów i warunków udzielania kredytów.

Ponad połowa banków spodziewa się zaostrenia polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych w III kwartale 2008 r. Równocześnie blisko 10% banków zamierza złagodzić warunki lub kryteria udzielania kredytów. Wśród banków planujących zaostrenie polityki kredytowej przeważają banki, które w II kwartale złagodziły kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych. **Oczekiwany jest nieznaczny wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe** (zob. wykres 8), przy czym wzrostu popytu spodziewają się głównie banki o niewielkim udziale w rynku. Większość z nich planuje złagodzenie polityki kredytowej w III kwartale 2008 r., co może świadczyć o

² Banki dysponują możliwością gradacji zmian popytu. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: popyt znacznie wzrósł, popyt nieznacznie wzrósł, popyt nie zmienił się, popyt nieznacznie spadł, popyt znacznie spadł.

zamiarze zwiększenia udziału w rynku. Duże banki oczekują utrzymania się popytu na kredyt na bieżącym poziomie.

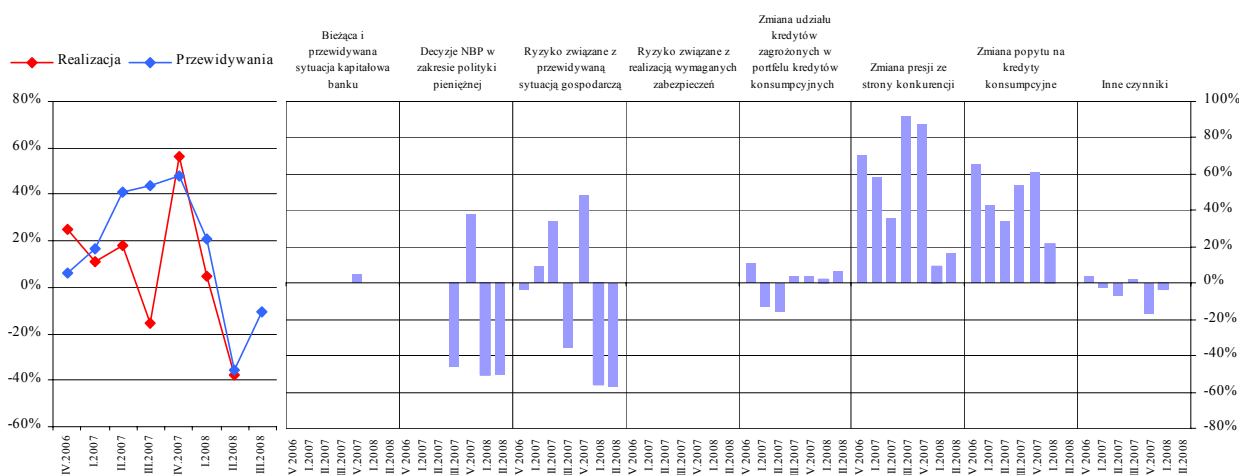
Wykres 8
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

W II kwartale 2008 r. kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych uległy zaostrzeniu (zob. wykres 9). Wprawdzie 11% banków złagodziło te kryteria, ale blisko połowa banków zdecydowała się je zaostrzyć. Zmiana netto polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych była zgodna z przewidywaniami banków wyrażonymi na koniec I kwartału 2008 r.

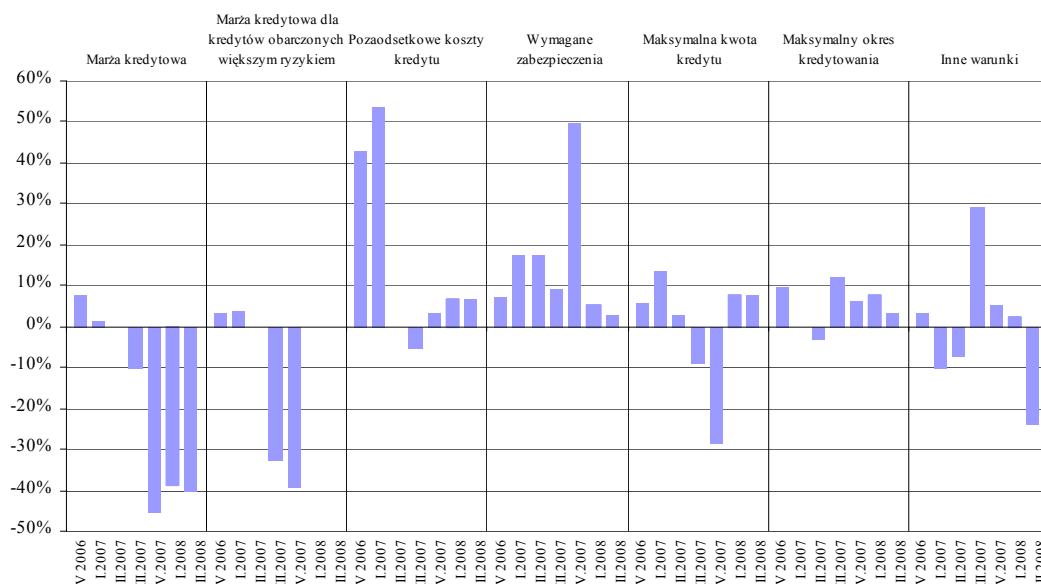
Wykres 9
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

Najbardziej istotną zmianą polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych w II kwartale 2008 r. był wzrost ceny kredytu. Podobnie jak w I kwartale 2008 r., około 40% banków podniosło marże kredytowe na kredytach konsumpcyjnych (zob. wykres 10). Były to głównie te banki, które nie zmieniały kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych. Wzrost marż nie dotyczył jednak kredytów o podwyższonym ryzyku. Niepełna 25 % banków zwiększyło wymagania dotyczące dokumentacji potwierdzającej dochód kredytobiorcy lub

zwiększyło minimalny poziom dochodu do dyspozycji wymaganego do udzielenia kredytu. Pozostałe warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych uwzględnione w ankiecie zostały nieznacznie złagodzone. W szczególności ponad 6% banków zmniejszyło pozaodsetkowe koszty kredytu. Kilka banków ograniczyło wymagane zabezpieczenia kredytu, zwiększyło maksymalną kwotę kredytu, bądź wydłużyło maksymalny okres kredytowania.

Wykres 10
Warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

Podwyżki stóp procentowych NBP oraz pogorszenie percepcji ryzyka związanego z przyszłą sytuacją gospodarczą były głównymi czynnikami, które wpływały na zaostrzenie polityki kredytowej banków w segmentie kredytów konsumpcyjnych w II kwartale 2008 r. (zob. wykres 9). Były to zatem te same przyczyny, które skłoniły banki do zaostrzania polityki kredytowej w poprzednim kwartale. Mimo, że powyższe czynniki były wskazane jako przyczyna zaostrzenia polityki tylko przez odpowiednio dwa i trzy banki, to obecność w tej grupie banków o wysokim udziale w rynku zadecydowała o relatywnie wysokiej wadze tych odpowiedzi. Należy jednak zauważyć, że w przeciwieństwie do I kwartału, w II kwartale 2008 r. banki, które wskazały na istotność podwyżek stóp procentowych NBP jako przyczyny zaostrzenia polityki kredytowej uznały, że ten czynnik miał już tylko nieznaczny wpływ na ich decyzje. Warto jednak zauważyć, że czynnik ten jest wymieniany wyłącznie w kontekście zmian polityki kredytowej odnośnie kredytów konsumpcyjnych.

Okolo 16% banków wskazało presję konkurencyjną ze strony innych instytucji finansowych jako czynnik wpływający na złagodzenie polityki kredytowej. Banki te dopasowywały swoją ofertę do rynku, głównie w zakresie maksymalnego okresu kredytowania, maksymalnej kwoty kredytu i wymaganych zabezpieczeń. Istotna była przede wszystkim presja konkurencyjna ze strony innych banków oferujących kredyty konsumpcyjne.

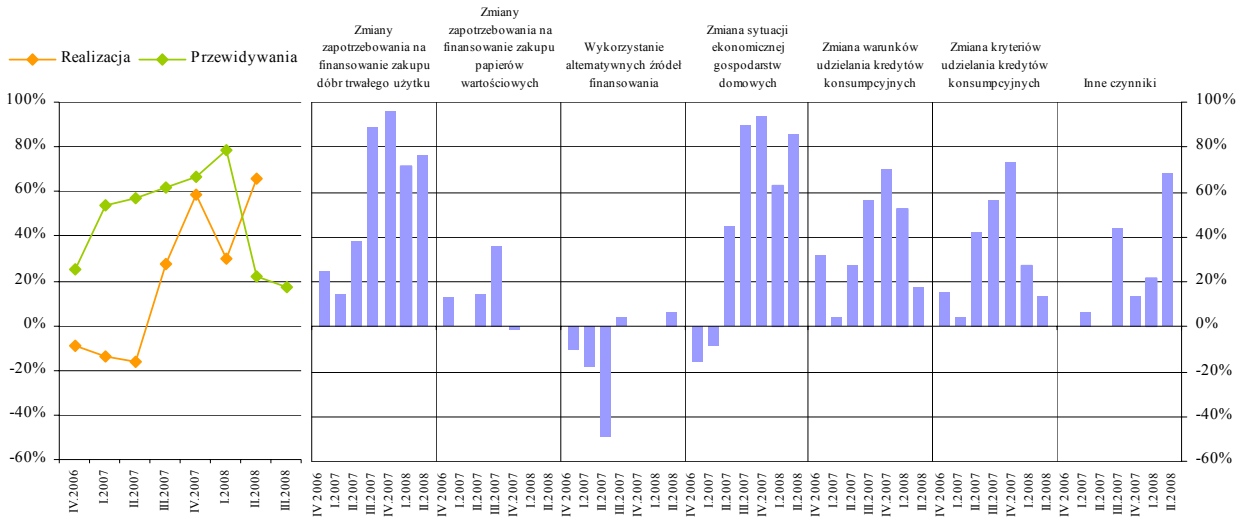
Wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w II kwartale 2008 r. był odczuwany w ponad 65% badanych banków. Ponad 10% banków zaobserwowało znaczny wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne. Na koniec I kwartału 2008 r. banki oczekiwały wzrostu popytu, ale w zdecydowanie mniejszej skali (zob. wykres 11).

Dwoma najważniejszymi przyczynami wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne były: poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych oraz wzrost zapotrzebowania na finansowanie zakupów dóbr trwałego użytku. Czynniki te wskazała większość banków, które odnotowały wzrost popytu (zob. wykres 11). Za wyjątkiem jednego przypadku, były to inne banki niż te, które uzasadniały zaostrzenie kryteriów lub warunków udzielania kredytów

konsumpcyjnych pogorszeniem się perspektyw gospodarczych. Dwa banki jako przyczyny wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne wymieniły prowadzone przez siebie akcje promocyjne.

Banki oczekują w III kwartale 2008 r. dalszego zaostrzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych (zob. wykres 9). Oczekiwania te dotyczą mniejszego odsetka banków niż miało to miejsce w II kwartale 2008 r. Ponad 20% banków spodziewa się nieznacznego zaostrzenia polityki kredytowej, około 10% banków oczekuje jej złagodzenia. **Jednocześnie blisko 17% banków spodziewa się dalszego wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne** (zob. wykres 11).

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 24 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankietę.² Jeżeli bank w którymś

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2

Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.